

LIETUVOS BANKO VALDYBA

NUTARIMAS

DĖL STATINIO STATYBOS, REKONSTRAVIMO, REMONTO, ATNAUJINIMO (MODERNIZAVIMO), GRIOVIMO AR KULTŪROS PAVELDO STATINIO TVARKOMŲJŲ STATYBOS DARBŲ IR CIVILINĖS ATSAKOMYBĖS PRIVALOMOJO DRAUDIMO TAISYKLIŲ PATVIRTINIMO

2016 m. gruodžio 22 d. Nr. 03-207

Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos draudimo įstatymo 2 straipsnio 24 dalimi ir Lietuvos Respublikos statybos įstatymo 42 straipsnio 11 ir 12 dalimis, Lietuvos banko valdyba n u t a r i a:

1. Patvirtinti Statinio statybos, rekonstravimo, remonto, atnaujinimo (modernizavimo), griovimo ar kultūros paveldo statinio tvarkomųjų statybos darbų ir civilinės atsakomybės privalomojo draudimo taisykles (pridedama).

2. Pripažinti netekusiais galios:

2.1. Lietuvos banko valdybos 2012 m. spalio 23 d. nutarimą Nr. 03-227 „Dėl Rangovo civilinės atsakomybės privalomojo draudimo taisyklių patvirtinimo“;

2.2. Lietuvos banko valdybos 2014 m. spalio 30 d. nutarimą Nr. 03-249 „Dėl Lietuvos banko valdybos 2012 m. spalio 23 d. nutarimo Nr. 03-227 „Dėl Rangovo civilinės atsakomybės privalomojo draudimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“.

3. Nustatyti, kad šis nutarimas įsigalioja 2017 m. sausio 1 d.

Valdybos pirmininkas

Vitas Vasiliauskas

**STATINIO STATYBOS, REKONSTRAVIMO, REMONTO, ATNAUJINIMO
(MODERNIZAVIMO), GRIOVIMO AR KULTŪROS PAVELDO STATINIO
TVARKOMŲJŲ STATYBOS DARBŲ IR CIVILINĖS ATSAKOMYBĖS PRIVALOMOJO
DRAUDIMO TAISYKLĖS**

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Statinio statybos, rekonstravimo, remonto, atnaujinimo (modernizavimo), griovimo ar kultūros paveldo statinio tvarkomųjų statybos darbų ir civilinės atsakomybės privalomojo draudimo taisyklėse (toliau – Taisyklės) reglamentuojamos statinio statybos, rekonstravimo, remonto, atnaujinimo (modernizavimo), griovimo ar kultūros paveldo statinio tvarkomųjų statybos darbų ir civilinės atsakomybės privalomojo draudimo sutarties (toliau – draudimo sutartis) sąlygos, draudimo sutarties šalių – draudiko ir draudėjo – ikisutartinės ir sutartinės teisės ir pareigos.

2. Statinio statybos, rekonstravimo, remonto, atnaujinimo (modernizavimo), griovimo ar kultūros paveldo statinio tvarkomųjų statybos darbų (toliau – apdrausti darbai) ir civilinės atsakomybės privalomasis draudimas apima ir rangovo pasirinktų subrangovų vykdomus apdraustus darbus ir jų civilinę atsakomybę, jei statinio statyba vykdoma pagal pasirašytas rangos sutartis. Draudėjas yra atsakingas už rangovų ir rangovo pasirinktų subrangovų pareigų vykdymą.

3. Sudarius draudimo sutartį Taisyklėse nurodytos draudimo sutarties sąlygos tampa draudimo sutarties dalimi. Šalys draudimo sutartimi negali pakeisti imperatyvių teisės aktų reikalavimų.

**II SKYRIUS
PAGRINDINĖS SĄVOKOS**

4. **Apdraustas turtas** – draudimo liudijime nurodytų darbų rezultatas bei apdraustiems darbams atlikti į draudimo vietą pristatyti statybos produktai.

5. Apdraustasis:

5.1. rangovas, bet kuris rangovo pasirinktas subrangovas, kai draudimo sutartį sudaro rangovas, vykdamas apdraustus darbus;

5.2. apdraustus darbus vykdamas statytojas (užsakovas), bet kuris statytojo (užsakovo) pasirinktas rangovas, bet kuris šio rangovo pasirinktas subrangovas, kai draudimo sutartį sudaro statytojas (užsakovas).

6. **Apdrausti darbai** – draudimo liudijime nurodyti statinio statybos, rekonstravimo, remonto, atnaujinimo (modernizavimo), griovimo ar kultūros paveldo statinio tvarkomieji statybos darbai.

7. **Besąlyginė išskaita** – suma, kuria draudikas įvykus draudžiamajam įvykiui sumažina draudimo išmoką.

8. **Darbų rezultatas** – apdraustų darbų metu, naudojant statybos produktus, medžiagas, įrenginius, sukurtas statinys arba statinio dalis.

9. **Draudėjas** – rangovas arba statytojas (užsakovas), kuris sudarė draudimo sutartį su draudiku. Kai statytojas (užsakovas) sudaro su rangovu rangos sutartį visiems apdraustiems darbams vykdyti, draudėjas yra rangovas. Kai statytojas (užsakovas) statinio statybą vykdo ūkio ar mišriu būdu arba nesudaro su rangovu rangos sutarties visiems apdraustiems darbams vykdyti, bet

sudaro sutartis su skirtingais rangovais atskiriems apdraustiems darbams vykdyti, draudėjas yra statytojas (užsakovas).

10. **Draudikas** – draudimo sutartį sudaranti ar sudariusi draudimo įmonė, teisės aktu nustatyta tvarka turinti teisę Lietuvos Respublikoje vykdyti statinio statybos, rekonstravimo, remonto, atnaujinimo (modernizavimo), griovimo ar kultūros paveldo statinio tvarkomųjų statybos darbų ir civilinės atsakomybės privalomojo draudimo veiklą.

11. **Kontrolė** – įmonės akcijų (pajų ar kitokių kapitalo dalių) paketo, suteikiančio jo savininkams arba valdytojams teisę į daugiau kaip 20 procentų balsų juridinio asmens dalyvių susirinkime, tiesioginis ir (ar) netiesioginis valdymas, taip pat teisė skirti (išrinkti) ar atšaukti administracijos vadovą, daugiau negu pusę valdybos arba stebėtojų tarybos narių (juos atitinkančių valdymo organų), faktiškai lemti susijusio asmens priimamus sprendimus (dėl didesnės negu kitų asmenų akcijų (pajų ar kitokių kapitalo dalių) dalies valdymo, sudarytų sutarčių ar kitų aplinkybių).

12. **Naudos gavėjas** – draudimo sutartyje nurodytas asmuo arba draudėjas, o draudimo sutartyje nustatytais atvejais ir apdraustojo paskirtas asmuo, turintis teisę gauti draudimo išmoką.

13. **Trečiasis asmuo** – asmuo, kurio draudėjas nenurodo draudimo sutartyje, bet kuris Taisyklėse nurodytomis sąlygomis įgyja teisę į draudimo išmoką. Taisyklėse vartojama sąvoka „trečiasis asmuo“ apima ir statytoją (užsakovą), tačiau tik tuo atveju, kai statytojas (užsakovas) nėra draudėjas arba būdamas draudėju, nevykdo apdraustų darbų ūkio būdu. Trečiuoju asmeniu laikomas:

13.1 asmuo, kurio turtui padaryta žala dėl atliekamų ir (ar) atliktų apdraustų darbų. Žala turtui nustatoma įstatymų nustatyta tvarka;

13.2. asmuo, kurio sveikatai padaryta žala dėl atliekamų ir (ar) atliktų apdraustų darbų ir (ar) kuris pagal įstatymus turi teisę į žalos už asmens gyvybės atėmimą atlyginimą, kai asmens gyvybė buvo atimta dėl atliekamų ir (ar) atliktų apdraustų darbų.

14. Taisyklėse vartojamos sąvokos atitinka sąvokas, nustatytas Lietuvos Respublikos civiliniame kodekse (toliau – Civilinis kodeksas), Lietuvos Respublikos draudimo įstatyme ir Lietuvos Respublikos statybos įstatyme.

III SKYRIUS BENDROSIOS DRAUDIMO SUTARTIES SĄLYGOS

PIRMASIS SKIRNIS NEDRAUDŽIAMIEJI ĮVYKIAI

15. Draudiko pareiga mokėti draudimo išmoką neatsiranda, jei bet kokius nuostolius, sugadinimą, sunaikinimą, praradimą ar civilinės atsakomybės atsiradimą tiesiogiai ar netiesiogiai nulėmė (neatsižvelgiant į tai, kad žalos (nuostolių) atsiradimui ar jos (jų) dydžiui galėjo turėti įtakos kitos priežastys ir aplinkybės):

15.1. karas, invazija, priešiški užsienio jėgų veiksmai, kariniai veiksmai (nepaisant to, ar buvo paskelbtas karas ar ne), masiniai neramumai, pilietinis karas, pasipriešinimas, revoliucija, sukilimas, maištas, riaušės, streikas, lokautas, pilietiniai neramumai, karinės ar uzurpatoriškos jėgos panaudojimas, grupės piktavališkai nusiteikusių asmenų veiksmai ar asmenų, veikiančių bet kokios politinės organizacijos vardu ar susijusių su šiomis organizacijomis, veiksmai, konspiracija, konfiskavimas, areštas, priverstinis nusavinimas, rekvizavimas ar sunaikinimas, ar sugadinimas bet kokios teisėtos arba faktinės valdžios ar bet kokios valdžios institucijos nurodymu. Pagal šią sąlygą taip pat neatlyginama žala, nuostoliai arba išlaidos, tiesiogiai ar netiesiogiai sukeltos arba susijusios su reagavimu, kelio užkirtimu šiame punkte nurodytiems veiksams ir įvykiams arba jų nuslopinimu;

15.2. bet koks teroristinis aktas. Teroristiniu aktu laikomas pavojaus daugelio žmonių gyvybei ar sveikatai, turtui arba infrastruktūros objektams sukėlimas naudojant arba grasinant naudoti jėgą (pvz., sprogdinant, padegant, paskleidžiant radioaktyvias, biologines ar chemines kenksmingas medžiagas, preparatus ar mikroorganizmus ir pan.) dėl politinių, religinių, ideologinių

ar etninių tikslų, taip pat ir turint tikslą paveikti ar įbauginti vyriausybę, visuomenę ar jos dalį. Pagal šią sąlygą taip pat neatlyginama žala, nuostoliai arba išlaidos, tiesiogiai ar netiesiogiai sukeltos arba susijusios su reagavimu, kelio užkirtimu šiame punkte nurodytiems veiksams ir įvykiams arba jų nuslopinimu;

15.3. jonizuojanti spinduliuotė ar radioaktyvusis užteršimas arba bet koks sprogstamas branduolinis mišinys ar komponentas, radioaktyviųjų, toksinių, sprogstamųjų ir kitų pavojingų savybių poveikis, įskaitant ir žalą (nuostolius), tiesiogiai ar netiesiogiai sukeltus, susijusius su arba atsiradusius dėl branduolinės reakcijos, branduolinės radiacijos, spinduliuotės ir (ar) radioaktyviosios taršos, nesvarbu, kad kiti veiksniai turėjo įtakos žalos atsiradimui ar reikalavimui;

15.4. bet koks cheminis, biologinis, biocheminis ar elektromagnetinis ginklas ar prietaisas, sukeliantis elektromagnetinio lauko ir (ar) elektromagnetinės radiacijos spinduliuotę;

15.5. žemės drebėjimas;

15.6. draudėjo, apdraustojo ar naudos gavėjo tyčiniai veiksmai. Ši išimtis negalioja, jeigu draudėjo, apdraustojo ar naudos gavėjo tyčiniai veiksmai ar neveikimas yra socialiai vertingi (būtinoji gintis, pilietinės pareigos atlikimas ir kt.);

15.7. draudėjo, apdraustojo ar naudos gavėjo veiksmai (veikimas ar neveikimas), kai jis buvo neblaivus, apsvaigęs nuo alkoholio, narkotikų, psichotropinių, toksinių ar kitų svaigiųjų medžiagų.

ANTRASIS ŠKIRSNIS DRAUDIMO ĮMOKŲ APSKAIČIAVIMAS IR MOKĖJIMAS

16. Draudimo įmokos dydį nustato draudikas, atsižvelgdamas į draudimo rizikos laipsnį. Sudarius draudimo sutartį draudimo įmokos dydis negali būti vienašališkai keičiamas, išskyrus įstatymuose ir Taisyklėse nustatytus atvejus.

17. Draudimo įmoka ir jos mokėjimo terminai nurodomi draudimo liudijime.

18. Draudimo sutartyje gali būti nustatyta, kad draudimo įmoka sumokama iš karto arba mokama dalimis sutartyje nustatytais terminais.

19. Draudėjui iki draudimo liudijime nurodyto termino nesumokėjus visos draudimo įmokos ar visos pirmos jos dalies, jei šalys susitarė, kad draudimo įmoka yra mokama dalimis, draudimo sutartis laikoma neįsigaliojusia nuo jos sudarymo dienos.

20. Draudėjui nesumokėjus draudimo įmokos dalies (išskyrus pirmąją draudimo įmokos dalį) draudimo sutartyje nustatytu laiku, draudikas apie tai privalo raštu pranešti draudėjui ir statytojui (užsakovui), nurodydamas, kad per 30 dienų nuo pranešimo išsiuntimo draudėjui nesumokėjus draudimo įmokos ar jos dalies draudimo sutartis pasibaigs (išskyrus atvejus, kai draudimo sutartyje susitarta dėl draudimo apsaugos sustabdymo).

21. Jei draudėjas laiku nesumoka draudimo įmokos dalies (išskyrus pirmąją draudimo įmokos dalį), nuo nesumokėtos sumos skaičiuojami delspinigiai, kurių dydis nustatomas šalių susitarimu, arba, jeigu šalys nesusitaria, – teisės aktų nustatyta tvarka.

TREČIASIS ŠKIRSNIS DRAUDIMO SUTARTIES SUDARYMAS

22. Draudėjas, ketindamas sudaryti draudimo sutartį, jei draudikas reikalauja, privalo pateikti draudikui rašytinį prašymą. Rašytinio prašymo formą ir turinį nustato draudikas. Draudėjas atsako už prašyme pateiktą duomenų teisingumą. Sudarius draudimo sutartį, rašytinis draudėjo prašymas tampa sudėtine draudimo sutarties dalimi.

23. Prieš sudarant draudimo sutartį, draudėjas privalo suteikti draudikui visą žinomą informaciją apie aplinkybes, galinčias turėti esminę įtaką draudžiamojo įvykio atsitikimo tikimybei ir šio įvykio galimų nuostolių dydžiui. Esminėmis aplinkybėmis, apie kurias draudėjas privalo informuoti draudiką, pripažįstamos aplinkybės:

23.1. nurodytos prašyme sudaryti draudimo sutartį (jei draudiko reikalavimu jis yra pildomas);

23.2. apie kurias draudikas raštu prašė draudėjo suteikti informaciją.

24. Prieš sudarant draudimo sutartį, draudikas turi teisę apžiūrėti norimą drausti turtą ar riziką, o draudėjas privalo sudaryti draudikui galimybę ir sąlygas nevaržomai tai atlikti.

25. Draudikas neturi teisės atsisakyti sudaryti draudimo sutartį, išskyrus tuos atvejus, kai draudėjas neįvykdo Taisyklių 23 ir 24 punktuose nustatytos pareigos. Draudiko atsisakymas sudaryti draudimo sutartį turi būti rašytinis ir gali būti skundžiamas teismui.

26. Jei draudėjas neįvykdo Taisyklių 23 ir 24 punktuose nustatytos pareigos ir draudikas, tai žinodamas, vis tiek sudaro draudimo sutartį, draudikas žalos atveju negali remtis tuo, kad Taisyklių 23 ir 24 punktuose nustatyta pareiga neįvykdyta.

27. Draudimo sutartis sudaroma raštu. Draudimo sutarties sudarymą patvirtina draudiko išduodamas Statinio statybos, rekonstravimo, remonto, atnaujinimo (modernizavimo), griovimo ar kultūros paveldo statinio tvarkomųjų statybos darbų ir civilinės atsakomybės privalomojo draudimo liudijimas (toliau – draudimo liudijimas), kuriame privalo būti įrašas „Statinio statybos, rekonstravimo, remonto, atnaujinimo (modernizavimo), griovimo ar kultūros paveldo statinio tvarkomųjų statybos darbų ir civilinės atsakomybės privalomojo draudimo liudijimas“ ir nuoroda į Taisykles.

28. Draudimo sutartis laikoma sudaryta šalims susitarus ir teisės aktų nustatyta tvarka išreiškus valią bei draudėjui sumokėjus draudimo įmoką ar pirmą jos dalį, jei šalys susitarė, kad draudimo įmoka yra mokama dalimis, iki draudimo liudijime nurodyto termino. Draudimo sutartis įsigalioja nuo šalių susitarimu nustatytos datos, kuri turi būti nurodyta draudimo liudijime, jei visa arba pirmą draudimo įmoką sumokama iki draudimo liudijime nurodyto termino.

KETVIRTASIS SKIRSNIS DRAUDIMO SUTARTIES TERMINAS

29. Draudimo sutartis sudaroma terminui, kuris apima statybos laikotarpį nuo vieno statinio apdraustų darbų pradžios iki visų rangovo atliktų darbų rezultato perdavimo statytojui (užsakovui) dienos, o kai draudėjas yra statytojas (užsakovas) ir apdrausti darbai vykdomi ūkio arba mišriu būdu, draudimo sutartis sudaroma iki statytojo (užsakovo) nurodytos datos, kada bus baigti vykdyti apdrausti darbai.

30. Jeigu draudimo sutartis neįsigaliojo, buvo nutraukta ar pasibaigė anksčiau, negu nurodyta 29 punkte, draudėjas per 10 darbo dienų privalo sudaryti naują draudimo sutartį.

31. Draudimo sutarties termino pradžia ir pabaiga nurodoma kalendorine data draudimo liudijime.

PENKTASIS SKIRSNIS DRAUDIMO RIZIKOS PADIDĖJIMAS ARBA SUMAŽĖJIMAS

32. Jeigu draudimo sutarties galiojimo metu iš esmės pasikeičia draudimo sutartyje numatytos aplinkybės arba informacija, kurią draudėjas pateikė arba kurios draudikas teiravosi raštu sudarant draudimo sutartį, dėl kurių padidėja ar gali padidėti draudimo rizika, apie tai draudėjas privalo pranešti draudikui ne vėliau kaip per 7 darbo dienas nuo tos dienos, kai sužinojo apie šiuos pasikeitimus.

33. Draudimo rizikos padidėjimu laikoma:

33.1. apdraustų, rangos sutartyje numatytų apdraustų darbų esminis pasikeitimas, nutraukimas arba sustabdymas 30 dienų ar ilgiau;

33.2. statybos projektų, technologijų esminis pakeitimas draudimo vietoje;

33.3. degių, sprogiųjų medžiagų, apie kurias draudėjas neinformavo prieš sudarant draudimo sutartį, naudojimas ar sandėliavimas draudimo vietoje;

33.4. apsaugos ar priešgaisrinės saugos būklės esminis pablogėjimas draudimo vietoje;

- 33.5. apdraustų darbų laikotarpio pailgėjimas 30 dienų ar ilgiau;
- 33.6. apdraustų darbų vertės padidėjimas 10 ir daugiau procentų;
- 33.7. kitų aplinkybių, kurios nurodytos prašyme sudaryti draudimo sutartį ar apie kurias draudikas raštu prašė pateikti informaciją, esminis pasikeitimas;
- 33.8. kiti galimi draudimo rizikos padidėjimo atvejai, kuriuos draudikas raštu privalo nurodyti draudėjui sudarant draudimo sutartį, o draudėjas privalo raštu patvirtinti, kad su jais susipažino.
34. Draudikas, kuriam buvo pranešta apie draudimo rizikos padidėjimą, turi teisę reikalauti pakeisti draudimo sutarties sąlygas arba padidinti draudimo įmoką.
35. Jeigu draudėjas neįvykdo 32 punkte nustatytos pareigos, draudikas turi teisę reikalauti nutraukti draudimo sutartį ir atlyginti nuostolius tiek, kiek jų nepadengia gautos draudimo įmokos.
36. Jeigu draudimo sutarties galiojimo metu iš esmės pasikeičia draudimo sutartyje nustatytos aplinkybės, dėl kurių sumažėja draudimo rizika, draudėjas turi teisę reikalauti pakeisti draudimo sutarties sąlygas arba sumažinti draudimo įmoką.

ŠEŠTASIS SKIRSNIS

DRAUDĖJO IR APDRAUSTOJO PAREIGOS DRAUDIMO SUTARTIES GALIOJIMO METU

37. Draudėjas privalo tinkamai pranešti naudos gavėjui, apdraustiesiems apie sudarytą draudimo sutartį ir su šia draudimo sutartimi susijusias šių asmenų pareigas.
38. Draudėjas yra atsakingas už apdraustųjų pareigų pagal draudimo sutartį vykdymą.
39. Draudimo sutarties galiojimo metu draudėjas ir apdraustasis privalo:
- 39.1. laikytis draudimo sutarties sudarymo metu draudimo vietoje esamų ar draudimo sutartyje nurodytų saugumo priemonių;
- 39.2. vykdyti draudiko nurodymus dėl draudimo rizikos mažinimo priemonių, jei tokios nurodomos draudimo sutartyje arba tokius nurodymus draudikas duoda draudimo sutarties galiojimo metu;
- 39.3. laikytis ir kontroliuoti, kad visi apdraustieji laikytųsi įstatymuose, norminiuose aktuose, turto eksploatavimo taisyklėse, darbo saugos taisyklėse, bendrosiose priešgaisrinės saugos taisyklėse, priešgaisrinės apsaugos tarnybų nurodymuose ar gamintojo instrukcijose keliamų reikalavimų;
- 39.4. suteikti draudikui galimybę ir sąlygas laisvai ir netrukdomai apžiūrėti apdraustą turtą ar riziką ir įvertinti, kaip laikomasi draudimo sutarties sąlygų ir draudiko nurodymų dėl draudimo rizikos mažinimo priemonių draudimo sutarties galiojimo metu;
- 39.5. laikytis kitų Taisyklėse ar draudimo sutartyje nurodytų pareigų.

SEPTINTASIS SKIRSNIS

DRAUDĖJO, APDRAUSTOJO IR DRAUDIKO PAREIGOS ĮVYKUS DRAUDŽIAMAJAM ĮVYKIUI

40. Draudėjas ir (ar) apdraustasis, sužinoję apie draudžiamąjį įvykį arba įvykį, kuris gali būti pripažintas draudžiamuoju pagal Taisyklių IV skyriaus nuostatas, privalo apie tai nedelsdamas, bet ne vėliau kaip per 3 darbo dienas raštu pranešti draudikui. Tokią pat pareigą turi ir naudos gavėjas, jeigu jis žino apie jo naudai sudarytą draudimo sutartį ir ketina pasinaudoti savo teise į draudimo išmoką. Draudėjas ir (ar) apdraustasis privalo raštu nedelsdamas, bet ne vėliau kaip per 7 darbo dienas, pranešti draudikui apie visus įvykius ar aplinkybes, kurių pagrindu draudėjui ir (ar) apdraustajam gali būti pareikštas reikalavimas atlyginti žalą pagal Taisyklių V skyriaus nuostatas ir kurie yra susiję arba, draudėjo ir (ar) apdraustojų nuomone, gali būti susiję su apdraustais darbais.
41. Atsižvelgdamas į žalos pobūdį, draudėjas ir (ar) apdraustasis apie įvykį privalo nedelsdamas informuoti kompetentingas institucijas (apie vagystę, transporto priemonės atsitrenkimą, piktavališką sugadinimą dėl trečiųjų asmenų tyčinės veiklos – policiją, apie gaisrą –

priešgaisrinės saugos tarnybą, apie vandens ir gamtos jėgų nuostolius – avarinę tarnybą, pastatą administruojančią įmonę, apie statinio avariją – Valstybinę teritorijų planavimo ir statybos inspekciją ir t. t.).

42. Draudėjas ir (ar) apdraustasis turi imtis jam prieinamų protingų priemonių galimai žalai sumažinti, laikydamasis draudiko nurodymų, jeigu tokie nurodymai draudėjui ir (ar) apdraustajam buvo duoti. Draudžiamąjį įvykių atveju draudikas privalo atlyginti draudėjui būtinas išlaidas, draudėjo patirtas mažinant žalą ar vykdant draudiko nurodymus. Draudėjo išlaidos mažinant žalą ar siekiant jos išvengti, draudėjo patirtos laikantis draudiko nurodymų, atlyginamos net ir tada, jei vėliau paaiškėja, kad įvykis buvo nedraudžiamasis. Draudėjo išlaidos mažinant žalą ar siekiant jos išvengti, draudėjo patirtos nesant draudiko nurodymų, neatlyginamos, jei vėliau paaiškėja, kad įvykis buvo nedraudžiamasis arba išlaidos akivaizdžiai buvo ekonomiškai nepagrįstos.

43. Jeigu draudėjas, naudos gavėjas ir (ar) apdraustasis neįvykdo 40 punkte nustatytos pareigos, draudikas turi teisę atsisakyti išmokėti draudimo išmoką arba ją sumažinti, atsižvelgdamas į tai, ar draudėjas, naudos gavėjas ir (ar) apdraustasis savo pareigos neįvykdė tyčia, ar dėl neatsargumo, išskyrus atvejus, kai įrodoma, kad apie draudžiamąjį įvykį draudikas sužinojo laiku arba kai nepranešimas apie draudžiamąjį įvykį neturi įtakos draudiko pareigai išmokėti draudimo išmoką.

44. Draudėjas ir (ar) apdraustasis privalo netvarkyti įvykių vietos, kol draudikas ar jo įgaliotas atstovas neatvyko apžiūrėti įvykių vietos ir nedavė tam sutikimo. Jeigu draudikas ar jo įgaliotas atstovas neatvyksta į įvykių vietą ar neduoda nurodymų per 3 darbo dienas po Taisyklių 40 punkte nurodyto rašytinio pranešimo gavimo dienos, draudėjas ir (ar) apdraustasis turi teisę pradėti vykdyti būtiniausius atkūrimo darbus. Kol atvyks draudikas, draudėjas privalo saugoti pažeistas dalis ir sudaryti sąlygas draudikui šias dalis apžiūrėti.

45. Draudėjas ir (ar) apdraustasis privalo suteikti galimybę ir sąlygas draudikui ar jo atstovui nevaržomai apžiūrėti įvykių vietą, tirti aplinkybes, būtinas draudžiamąjį įvykių faktui, pasekmėms ir draudimo išmokos dydžiui nustatyti.

46. Draudėjas ir (ar) apdraustasis privalo pateikti draudikui visus su įvykiu susijusius ir (ar) draudiko nurodytus dokumentus, reikalingus draudžiamąjį įvykių faktui, aplinkybėms, pasekmėms ir draudimo išmokos dydžiui nustatyti.

47. Draudikas draudimo išmoką moka konstatavus draudžiamąjį įvykių faktą ir nustačius žalos dydį, bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo tos dienos, kai gaunama visa informacija, reikšminga nustatant draudžiamąjį įvykių faktą, aplinkybes ir pasekmes bei draudimo išmokos dydį. Jei draudimo sutartyje nustatyta, kad mokamos periodinės išmokos, šios sąlygos taikomos dėl pirmos periodinės draudimo išmokos.

48. Draudikas, dėl savo kaltės praleidęs draudimo išmokos mokėjimo terminą, moka draudėjui, naudos gavėjui arba trečiajam asmeniui įstatymuose ar šalių susitarimu nustatytus delspinigius.

49. Jeigu įvykis yra nedraudžiamasis, draudikas privalo atsisakyti mokėti draudimo išmoką per 30 dienų nuo tos dienos, kai gaunama visa informacija, reikšminga nustatant įvykių faktą, aplinkybes ir pasekmes. Atsisakydamas mokėti draudimo išmoką ar ją sumažindamas, draudikas privalo pateikti draudėjui, naudos gavėjui ar trečiajam asmeniui išsamų ir motyvuotą rašytinį paaiškinimą apie tokio sprendimo priežastis.

50. Jeigu draudimo išmoka neišmokėta, kas 30 dienų nuo pranešimo apie draudžiamąjį įvykių dienos draudikas privalo raštu išsamiai informuoti draudėją, naudos gavėją, trečiąjį asmenį apie draudžiamąjį įvykių tyrimo eigą, išskyrus atvejus, kai trūksta dokumentų ar informacijos tik iš draudėjo, naudos gavėjo, trečiojo asmens ir draudėjas, naudos gavėjas, trečiasis asmuo jau yra informuotas apie dokumentus ar informaciją, kuriuos šis asmuo privalo pateikti draudžiamąjį įvykių tyrimui. Draudėjo, naudos gavėjo ar trečiojo asmens reikalavimu draudikas privalo leisti draudėjo, naudos gavėjo ir (ar) trečiojo asmens paskirtam atstovui stebėtojo teisėmis dalyvauti nustatant žalos dydį.

AŠTUNTASIS SKIRSNIS

EKSPERTŲ DALYVAVIMAS

51. Draudimo sutarties šalys atskiru susitarimu gali susitarti, kad įvykio priežastį, žalos ir nuostolio dydį nustatys draudimo sutarties šalių paskirti nepriklausomi ekspertai. Šiuo atveju šalių susitarimu būtina nustatyti nepriklausomų ekspertų skyrimo, jų darbo apmokėjimo, atliekamo tyrimo ir išvadų pateikimo tvarką. Jeigu šalys nesusitaria kitaip, ekspertais negali būti samdomi asmenys, kurie yra draudėjo ar draudiko konkurentai ar turi su jais verslo ryšių, taip pat asmenys, kurie dirba pas konkurentus arba verslo partnerius arba susiję panašiais ryšiais su jais.

DEVINTASIS SKIRSNIS DRAUDĖJO TEISIŲ Į ŽALOS ATLYGINIMĄ PERĖJIMAS DRAUDIKUI (SUBROGACIJA)

52. Draudikui, išmokėjusiam draudimo išmoką, pereina teisė reikalauti išmokėtų sumų iš atsakingo už padarytą žalą asmens teisės aktų nustatyta tvarka.

53. Reikalavimo teisę į draudėją draudikas įgyja tik teisės aktuose nustatytais atvejais, taip pat civilinės atsakomybės draudimo atveju, kai trečiajam asmeniui žalą padarė draudėjo ir (ar) apdraustojo darbuotojai, būdami apsvaigę nuo alkoholio, narkotikų, psichotropinių, toksinių, kitų svaigiųjų medžiagų, taip pat kai jie vartojo alkoholį ar kitas svaigiąsias medžiagas po žalos padarymo iki jos aplinkybių nustatymo momento arba vengė, kad būtų patikrintas jų blaivumas ar apsvaigimas. Visais kitais atvejais draudikas neįgyja atgręžtinio reikalavimo teisės į draudėją.

DEŠIMTASIS SKIRSNIS DRAUDIKO TEISIŲ IR PAREIGŲ PAGAL DRAUDIMO SUTARTĮ PERLEIDIMAS

54. Draudikas teisės aktų nustatyta tvarka turi teisę perleisti savo teises ir pareigas pagal draudimo sutartis kitam ar kitiems draudikams.

55. Draudėjas, nesutinkantis su draudiko ketinimu perleisti teises ir pareigas pagal draudimo sutartį kitam draudikui, turi teisę nutraukti draudimo sutartį per mėnesį nuo teisių ir pareigų perleidimo dienos. Tokiu atveju draudėjui gražinama sumokėta draudimo įmoka, išskaičiuavus draudimo įmokos dalį už iki draudimo sutarties nutraukimo dienos suteiktą draudimo apsaugą.

VIENUOLIKTASIS SKIRSNIS DVIGUBAS DRAUDIMAS

56. Įvykus draudžiamajam įvykiui ir nustačius, kad dėl tos pačios rizikos draudėjas yra sudaręs draudimo sutartis daugiau nei su viena draudimo įmone, draudimo išmoką kiekviena draudimo įmonė moka proporcingai draudimo sutartyje nurodytai draudimo sumai, tačiau draudiko ir kitų draudimo įmonių išmokamos draudimo išmokos negali viršyti žalos dydžio.

57. Draudėjas privalo ne vėliau kaip per 7 darbo dienas nuo kitos draudimo sutarties sudarymo dienos raštu pateikti draudikui informaciją apie nuo tų pačių rizikų sudarytas to paties objekto draudimo sutartis su kitais draudikais, nuroydamas kitą draudiką, draudimo sutarties terminus, draudimo sumas, apdraustus objektus ir draudžiamuosius įvykius.

DRAUDIMO SUTARTIES NUTRAUKIMAS IR PAKEITIMAS

58. Draudimo sutartis gali būti nutraukiama ir keičiama teisės aktų ir Taisyklių nustatyta tvarka.

59. Nutraukus draudimo sutartį, sumokėta draudimo įmoka draudėjui negražinama, išskyrus įstatymuose nustatytus atvejus ir atvejus, kai apdrausti darbai nebuvo pradėti. Iš gražinamos sumokėtos draudimo įmokos draudėjui draudikas turi teisę išskaičiuoti sutarties sudarymo ir

vykdymo išlaidas (ne daugiau kaip 15 procentų visos draudimo įmokos), draudimo įmokos dalį už iki draudimo sutarties nutraukimo dienos suteiktą draudimo apsaugą.

60. Visi Taisyklėse nustatyti šalių susitarimai turi būti rašytiniai ir pasirašyti abiejų draudimo sutarties šalių.

DVYLIKTASIS SKIRSNIS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

61. Visi draudimo sutarties šalies pranešimai kitai draudimo sutarties šaliai turi būti teikiami raštu. Draudimo sutarties šalis privalo nedelsdama informuoti kitą šalį apie buveinės ar nuolatinės gyvenamosios vietos adreso pasikeitimą.

62. Draudimo sutarties sąlygas, neaptartas Taisyklėse, reglamentuoja Lietuvos Respublikos įstatymai ir kiti teisės aktai.

63. Visi draudėjo, draudiko ir trečiųjų asmenų ginčai, kylantys dėl draudimo sutarties ar susiję su ja, sprendžiami Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

64. Taisyklės su vėlesniais pakeitimais ir papildymais turi būti paskelbtos draudiko interneto tinklalapyje.

IV SKYRIUS DARBŲ DRAUDIMO SĄLYGOS

PIRMASIS SKIRSNIS DRAUDIMO OBJEKTAS

65. Draudimo objektas yra turiniai interesai, susiję su apdrausto turto sugadinimu, sunaikinimu ar praradimu dėl draudžiamąjo įvykio.

ANTRASIS SKIRSNIS DRAUDŽIAMASIS ĮVYKIS

66. Draudžiamasis įvykis yra staigus ir netikėtas apdrausto turto sugadinimas, sunaikinimas ar praradimas, atsiradęs draudimo laikotarpiu ir draudimo vietoje dėl bet kokios priežasties, išskyrus Taisyklėse nurodytus nedraudžiamuosius įvykius.

TREČIASIS SKIRSNIS NEDRAUDŽIAMIEJI ĮVYKIAI

67. Draudiko pareiga mokėti draudimo išmoką neatsiranda įvykus Taisyklių III skyriuje nurodytiems nedraudžiamiesiems įvykiams, taip pat už:

67.1. bet kokius nuostolius ar apdrausto turto sugadinimą, sunaikinimą ar praradimą dėl projektavimo klaidų. Projektavimo klaidomis laikomos klaidos, defektai, trūkumai arba aplaidumas apdrausto turto techniniuose, darbo arba techniniuose darbo projektuose, planuose, brėžiniuose, skaičiavimuose, specifikacijose ar instrukcijose;

67.2. defektų turinčio ar padarius apdraustų darbų klaidų sukurto nekokybiško apdrausto turto keitimo, remonto ar šalinimo kaštus. Ši išimtis taikoma tik tiesiogiai šių defektų turinčioms ar dėl padarytų apdraustų darbų klaidų sukurtoms nekokybiškoms apdrausto turto dalims ir nėra taikoma kitoms kokybiškoms apdrausto turto dalims, kurios yra sugadinamos, sunaikinamos ar prarandamos dėl padarytų apdraustų darbų klaidų, defektų turinčios ar nekokybiškos apdrausto turto sukulto draudžiamąjo įvykio. Defektu laikomi tokie trūkumai, kurie neatitinka projektinėje dokumentacijoje nustatytų reikalavimų arba pažeidžia privalomus normatyvinius dokumentus;

67.3. neatliktų apdraustų darbų vykdymą, netinkamai atliktų apdraustų darbų taisymą ar jų atlikimą iš naujo ir nekokybiškų medžiagų keitimą;

- 67.4. apdraustų darbų vykdymą, neturint statybą leidžiančių dokumentų;
- 67.5. apdraustų darbų vykdymą, neturint licencijos ar kitokio leidimo vykdyti veiklą;
- 67.6. apdrausto turto sugadinimą ir (ar) sunaikinimą, jei apdraustas turtas neatitinka techninių specifikacijų reikalavimų, neturi galiojančio ar tinkamai patvirtinto techninio liudijimo, atitikties sertifikato ir (ar) deklaracijos arba jei nebuvo laikomasi gamintojų reikalavimų;
- 67.7. nusidėvėjusio, korozijos ar oksidacijos paveikto, nuvertėjusio dėl nenaudojimo ar dėl normalių gamtinių sąlygų apdrausto turto keitimą, remontą ar šalinimą ir dėl to atsiradusius nuostolius;
- 67.8. bylų, brėžinių, sąskaitų, vekselių, pinigų, banko kortelių, anspaudų, dokumentų, asmens dokumentų, skolos dokumentų, užrašų, vertybinių popierių, čekių, brangakmenių ir jų dirbinių, brangiųjų (tauriųjų) metalų, juvelyrinių dirbinių, meno, antikvarinių ir unikalių dirbinių, duomenų ir jų laikmenų, programinės įrangos sugadinimą, sunaikinimą ar praradimą;
- 67.9. bet kokius apdrausto turto (išskyrus darbų rezultata ir apdraustus darbus) nuostolius, sugadinimą, sunaikinimą ar praradimą, pastebėtus tik inventorizacijos ar revizijos metu;
- 67.10. bet kokio pobūdžio netiesioginius nuostolius, įskaitant negautas pajamas, baudas, nuostolius dėl vėlavimo, sutarties nevykdymo, pakeitimo ar nutraukimo, netesybas dėl sutarčių pažeidimo;
- 67.11. nuostolius, atsiradusius dėl bet kokio visiško ar dalinio apdraustų darbų sustabdymo 30 ar daugiau dienų;
- 67.12. bet kokius nuostolius, sugadinimą, sunaikinimą ar praradimą, tiesiogiai ar netiesiogiai atsiradusius dėl vabzdžių, graužikų, parazitų, bakterijų, virusų, pelėsio, grybelio, sporų ar bet kokios kitokios rūšies mikroorganizmų;
- 67.13. bet kokius kaštus, tiesiogiai ar netiesiogiai atsiradusius dėl asbesto, dioksino ar polichlorintų bifenilų pašalinimo;
- 67.14. elektroninių duomenų netekimą, sugadinimą, sunaikinimą, iškraipymą, ištrynimą, užvaldymą ar pakeitimą dėl bet kokios priežasties (įskaitant, bet neapsiribojant, kompiuterių virusu) arba negalėjimą jais naudotis, jų funkcionalumo sumažėjimą ir dėl to patirtus bet kokius kaštus ar išlaidas, neatsižvelgiant į jokiais kitas priežastis ar įvykius, įvykusius kartu ar kitokia seka, bet kokio pobūdžio atsakomybę, tiesiogiai ar netiesiogiai atsiradusią dėl sistemos gedimo;
- 67.15. bet kokius nuostolius dėl apdrausto turto pametimo, dingimo, turto prievartavimo, pasisavinimo, iššvaistymo, vagystės be įsibrovimo ar plėšimo požymių, sukčiavimo, t. y. apdrausto turto užvaldymo arba teisės į tą turtą įsigijimo apgaule ar piktnaudžiaujant pasitikėjimu ir to turto nepaaiškinamo ar dėl nenustatytų priežasčių dingimo. Nuostoliai dėl vagystės su įsibrovimu, apiplėšimo ir vandalizmo įsibrovus, vagystės iš visiškai (iš visų pusių) aptvertos ir apšviestos teritorijos su kontroliuojamu patekimu, vandalizmo visiškai (iš visų pusių) aptvetoje ir apšviestoje teritorijoje su kontroliuojamu patekimu yra laikomi draudžiamuoju įvykiu:
- 67.15.1. vagyste su įsibrovimu laikomas turto pagrobimas, neteisėtai patenkant į patalpas ar rakinamas talpyklas šiais būdais:
- a) įsilaužiant, t. y. nugalėjus kliūtis, susijusias su daiktų vientisumo pažeidimu (pvz.: išlaužus duris, išėmus langus, išdaužus stiklą ir pan.);
  - b) panaudojant padirbtus arba iš anksto prieš vagystę su įsibrovimu pagrobtus draudėjo raktus. Turto pagrobimas panaudojant tokius raktus laikomas draudžiamuoju įvykiu, jei draudėjo raktų vagystės faktas yra nedelsiant, bet ne vėliau kaip per 24 val., praneštas policijai ir draudikui. Visais atvejais nuostoliai, atsiradę nuo raktų vagystės iki pranešimo apie raktų vagystę policijai momento, yra neatlyginami. Raktų vagyste laikomas bet koks raktų praradimas prieš draudėjo ar kitų asmenų, teisėtai turėjusių šiuos raktus, valią;
  - c) panaudojant technines priemones, kai kaltininkas pasiima daiktus neįeidamas į patalpą;
- 67.15.2. apiplėšimu laikomas turto pagrobimas, kai draudimo vietoje iš draudėjo yra atimamas apdraustas turtas, panaudojus arba grasinant fizine ar psichologine prievarta, arba pasinaudojant draudėjo bejėgiška būkle ar jam negalint priešintis;
- 67.15.3. vandalizmu laikomas turto sugadinimas dėl bandymo įsibrauti ar įsibrovus į pastatą, patalpą ar talpyklą;

67.15.4. vagyste iš visiškai (iš visų pusių) aptvertos ir apšviestos teritorijos su kontroliuojamu patekimu laikomas turto pagrobimas iš visiškai (iš visų pusių) aptvertos ne žemesne nei vidutinio saugumo tvora (ne žemesne nei 180 cm) ir apšviestos, su kontroliuojamu patekimu teritorijos, sugadinus tvorą (vartus) ar išlaužus vartų užraktą;

67.15.5. vandalizmu visiškai (iš visų pusių) aptvertoje ir apšviestoje teritorijoje su kontroliuojamu patekimu laikomas turto, esančio visiškai (iš visų pusių) aptvertoje ne žemesne nei vidutinio saugumo tvora (ne žemesne nei 180 cm) ir apšviestoje, su kontroliuojamu patekimu teritorijoje, sugadinimas;

67.16. draudėjo ir (ar) apdraustojo techniniame, darbo ir (ar) techniniame darbo projekte nustatytų sprendimų pakeitimą, nesuderintą su statytoju (užsakovu), o normatyviniuose aktuose, statybos ir (ar) montavimo techniniuose dokumentuose nustatytais atvejais nesuderinimą ir su techninio, darbo ir (ar) techninio darbo projekto autoriumi (autoriais);

67.17. apdrausto turto neatitikimą reikalavimams (netinkama spalva, netinkamas dydis, objektas neatitinka projekto ir pan.), tačiau nesant fizinės žalos (nesugriautas, nesunaikintas ir pan.);

67.18. nuostolius, patirtus lietuvi, sniegui, kitokiems krituliams ar audrai sunaikinus statybos produktus, esančius lauke, stoginėse, atviruose priestatuose, statiniuose, dengtuose tik audiniais, plastikine plėvele ar panašia medžiaga. Šios nuostatos netaikomos, kai sunaikintas turtas yra pritaikytas laikyti ar eksploatuoti minėtomis sąlygomis;

67.19. nuostolius dėl potvynio. Potvyniu laikomas apdrausto turto apsėmimas dėl stovinčio ar tekančio paviršinio vandens, telkinių vandens lygio kilimo, jei toks apsėmimas pagal statistinius duomenis draudimo vietoje būna dažniau nei vieną kartą per 7 (septynis) metus.

68. Jeigu draudikas ir draudėjas papildomai raštu susitaria ir tai pažymi draudimo liudijime, draudimo apsauga gali būti išplėsta.

KETVIRTASIS SKIRSNIS DRAUDIMO SUMA

69. Draudimo suma nustatoma draudiko ir draudėjo susitarimu ir nurodoma draudimo liudijime.

70. Apdrausto turto draudimo suma turi atitikti draudimo vertę.

71. Apdrausto turto draudimo vertė negali būti mažesnė nei atkuriamoji vertė. Atkuriamąją vertę laikomi kaštai, kai apdraustas turtas visiškai sunaikinamas ar prarandamas, kurie būtų patirti pakeičiant jį nauju analogiškų parametrų ir kokybės turtu, arba apdrausto turto atkūrimo, permontavimo ir išbandymo iš naujo kaštai, įskaitant visus statybos produktus, darbo užmokesčius, pervežimo išlaidas, muitus ir kitas rinkliavas.

72. Apdrausto turto draudimo sumą draudikui nurodo ir už jos teisingumą bei atitiktį draudimo vertei yra atsakingas draudėjas. Draudimo sutarties galiojimo metu pasikeitus apdrausto turto draudimo vertei, draudėjas įsipareigoja pakeisti draudimo sumą, kad draudimo suma atitiktų draudimo vertę, tačiau bet kokių atveju šie pakeitimai įsigalios tik draudikui padarius atitinkamus pakeitimus draudimo liudijime.

73. Jeigu draudimo sutartyje nustatyta draudimo suma yra mažesnė už draudimo vertę prieš pat įvykstant draudžiamajam įvykiui (nevisiškas draudimas), įvykus draudžiamajam įvykiui draudikas atlygins draudėjui (naudos gavėjui) jo patirtų nuostolių dalį, proporcingą draudimo sumos ir draudimo vertės santykiui. Ši sąlyga taikoma tik tada, jei draudimo sutarties sudarymo metu draudikas ir draudėjas individualiai dėl jos susitarė ir tai nurodė draudimo sutartyje.

74. Kai apdrausto turto vertė draudimo apsaugos galiojimo laikotarpiu padidėja iki 10 procentų, palyginti su draudimo suma sudarant draudimo sutartį, nevisiško draudimo sąlyga netaikoma, tačiau draudimo išmoka tokiu atveju negali būti didesnė nei draudimo sutartyje nurodyta draudimo suma.

75. Jeigu draudimo suma, nurodyta draudimo sutartyje, viršija draudimo vertę prieš pat įvykstant draudžiamajam įvykiui (draudimas, viršijantis draudimo vertę), draudimo sutartis negalioja dėl tos draudimo sumos dalies, kuri viršija draudimo vertę. Jeigu draudimo suma buvo

padidinta dėl draudėjo apgaulės, draudikas turi teisę reikalauti draudimo sutartį pripažinti negaliojančia ir atlyginti jam padarytus nuostolius, kiek jų nepadengia gauta draudimo įmoka.

76. Draudikui išmokėjus draudimo išmoką apdrausto turto draudimo suma nesumažėja, jei draudžiamas turtas atkuriamas.

PENKTASIS SKIRSNIS BESĄLYGINĖ IŠSKAITA

77. Atsižvelgdami į draudimo rizikos pobūdį, draudikas ir draudėjas savo susitarimu nustato besąlyginę išskaitą, kuri negali būti didesnė nei 0,1 procento apdraustų darbų draudimo sumos, bet ne mažesnė nei 500 Eur (penki šimtai eurų).

78. Draudimo sutartyje pasirinktiems papildomiems draudimo objektams gali būti nustatytos ir kitokios atskiros besąlyginės išskaitos, nei nurodyta 77 punkte.

ŠEŠTASIS SKIRSNIS DRAUDIMO APSAUGOS GALIOJIMO LAIKOTARPIS

79. Draudimo apsaugos galiojimo laikotarpis prasideda nuo apdraustų darbų pradžios arba draudimo sutarties įsigaliojimo dieną, atsižvelgiant į tai, kuri data vėlesnė.

80. Draudimo apsaugos galiojimo laikotarpis pasibaigia iš karto, kai rangovas perduoda visų darbų rezultatą statytojui (užsakovui) arba draudimo sutarties termino pabaigos dieną, atsižvelgiant į tai, kuri data ankstesnė.

81. Jei draudėjas yra statytojas (užsakovas), draudimo apsaugos galiojimo laikotarpis pasibaigia, kai statytojas (užsakovas) baigia apdraustus darbus ūkio ar mišriu būdu arba draudimo sutarties termino pabaigos dieną, atsižvelgiant į tai, kuri data ankstesnė.

SEPTINTASIS SKIRSNIS DRAUDIMO VIETA

82. Draudimo apsauga galioja tik draudimo liudijime nurodytoje statybvietėje.

AŠTUNTASIS SKIRSNIS ŽALOS NUSTATYMO TVARKA

83. Įvykus draudžiamajam įvykiui žalos dydį (nuostolius) nustato draudikas, vadovaudamasis sugadinto ar sunaikinto apdrausto turto apžiūros dokumentais ir iš draudėjo, kompetentingų įstaigų ar kitų asmenų gautais dokumentais, reikalingais apdrausto turto sunaikinimo, sugadinimo ar praradimo faktui, aplinkybėms ir žalos dydžiui nustatyti.

84. Jei apdraustas turtas gali būti suremontuotas, nuostoliais laikomi apdrausto turto remonto išlaidos, kurių reikia apdraustam turtui atkurti iki būklės, buvusios prieš pat draudžiamąjį įvykį. Apdraustas turtas laikomas sugadintu, jei jį įmanoma ir ekonomiškai tikslinga suremontuoti.

85. Apdraustas turtas, kurio remonto išlaidos pasiekia ar viršija apdrausto turto faktinę vertę prieš pat draudžiamąjį įvykį, laikomas visiškai sunaikintu ar prarastu. Faktine verte laikomi kaštai, jei apdraustas turtas būtų visiškai sunaikintas ar prarastas, kurie būtų patirti, pakeičiant jį kitu analogiško amžiaus, parametru ir kokybės turtu, įskaitant visus statybos produktus, darbo užmokesčius, pervežimo išlaidas, muitus ir kitas rinkliavas.

86. Visiško sunaikinimo ar praradimo atveju nuostoliais laikoma apdrausto turto faktinė vertė, buvusi prieš pat draudžiamąjį įvykį, su sąlyga, kad visos išlaidos buvo įtrauktos į draudimo sumą ir apdraustas turtas yra atkuriamas.

87. Laikino remonto išlaidos įskaičiuojamos į nuostolių sumą tik tada, jei toks laikinas remontas yra galutinio remonto dalis ir dėl to nepadidėja galutinės remonto išlaidos.

88. Visada apskaičiuoto nuostolio suma mažinama po draudžiamojo įvykio likusia naudinga likusio turto verte. Naudinga likusio turto verte laikoma po draudžiamojo įvykio likusi naudinga apdrausto turto ar jo dalių vertė, kuri gali būti realizuota rinkoje arba kitaip naudingai panaudota.

DEVINTASIS SKIRSNIS DRAUDIMO IŠMOKŲ APSKAIČIAVIMO IR IŠMOKĖJIMO TVARKA

89. Teisę kreiptis dėl draudimo išmokos išmokėjimo turi draudėjas ir naudos gavėjas.

90. Draudimo išmokos dydį nustato draudikas, atsižvelgdamas į padarytos žalos dydį (nuostolius).

91. Iš apskaičiuotos mokamos draudimo išmokos sumos išskaičiuojamos nesumokėtos draudimo įmokos, kurių mokėjimo terminas draudžiamojo įvykio dieną yra suėjęs.

92. Draudikas turi teisę atidėti draudimo išmokos mokėjimą:

92.1. kol draudėjas (naudos gavėjas) ar apdraustasis dokumentais pagrįs draudžiamojo įvykio faktą, aplinkybes, pasekmes ir žalos dydį;

92.2. jei draudėjui (naudos gavėjui) ar apdraustajam dėl įvykio, kuris gali būti pripažintas draudžiamuoju, reiškiamas civilinis ieškinys ar keliami baudžiamoji byla arba pradėtas teismo procesas, – iki tada, kol įsiteisėja teismo sprendimas, nuosprendis ar procesinis sprendimas, kuriuo panaikinami įtarimai ar nutraukiama arba sustabdoma baudžiamoji byla.

93. Jeigu atsakingas už padarytą žalą asmuo atlygina nuostolį ar jo dalį, draudimo išmoka mažinama tokia suma, kuri buvo gauta iš atsakingo už padarytą žalą asmens. Jeigu išmokėjus draudimo išmoką vėliau visa žala ar jos dalis buvo atlyginta atsakingo už žalą asmens, draudėjas (naudos gavėjas), kuriam buvo išmokėta draudimo išmoka, jam išmokėtą draudimo išmokos sumą, lygią sumai, gautai iš atsakingo už žalą asmens, privalo per 14 darbo dienų grąžinti draudikui.

94. Niekada draudimo išmoka negali viršyti draudimo liudijime nurodytos apdrausto turto draudimo sumos, išskaičiavus besąlyginę išskaitą, išskyrus atvejus, nurodytus Civilinio kodekso 6.1013 straipsnyje.

95. Draudimo išmoka, nustačius draudžiamojo įvykio faktą, aplinkybes ir žalos dydį, mokama tik tada, kai vadovaudamasis pateiktomis suderintomis sąmatomis, sąskaitomis ir kitais dokumentais draudikas įsitikina, kad apdrausto turto remontas atliktas arba sugadintos dalys pakeistos, arba, kai vadovaujantis pateiktomis sąskaitomis ir dokumentais draudikui įrodoma, kad apdrausto turto remontas bus atliktas arba sugadintos dalys bus pakeistos.

DEŠIMTASIS SKIRSNIS DRAUDIMO IŠMOKOS SUMAŽINIMAS IR JOS NEMOKĖJIMO PAGRINDAI

96. Draudikas turi teisę nemokėti draudimo išmokos:

96.1. jeigu draudėjas (naudos gavėjas) bando suklaidinti draudiką klastodamas faktus, kurie turi įtakos nustatant draudžiamojo įvykio faktą, aplinkybes ar draudimo išmokos dydį;

96.2. jeigu žala atsirado dėl to, kad draudėjas sąmoningai nesiėmė jam prieinamų protingų priemonių šiai žalai sumažinti ar išvengti;

96.3. už žalą dėl vagystės ar apiplėšimo, kurio nepatvirtina policija, taip pat už apdraustą turtą, apie kurio dingimą draudėjas nepranešė policijai;

96.4. už tą apdrausto turto dalį, kuri nebuvo atkurta po prieš tai įvykusio draudžiamojo įvykio, taip pat tada, jei teisėtas apdrausto turto valdytojas, gavęs pranešimą apie ankstesnį draudžiamąjį įvykį, nesiėmė pakankamų priemonių, kad užkirstų kelią pakartotiniams įvykiams;

96.5. dėl žalos, apdraustam turtui padarytos dėl to, kad jis buvo pradėtas eksploatuoti tada, kai dar nebuvo tinkamas naudoti.

97. Draudikas turi teisę sumažinti arba nemokėti draudimo išmokos:

97.1. jei draudėjas nepraneša draudikui apie draudimo rizikos padidėjimą ir tai lėmė draudžiamąjį įvykį arba padidėjo žala;

97.2. jei draudėjas nevykdė pareigų, nurodytų Taisyklių 44 punkte, išskyrus atvejus, kai draudėjas nėra kaltas dėl minimų pareigų nevykdymo arba jei pareigos nevykdymas neturėjo įtakos draudžiamąjį įvykiui atsiradimui ar žalos dydžiui;

97.3. jei apdrausti darbai organizuojami arba vykdomi neturint statybos techniniuose reglamentuose numatytos dokumentacijos, reikalingos apdraustiems darbams vykdyti.

V SKYRIUS CIVILINĖS ATSAKOMYBĖS DRAUDIMO SĄLYGOS

PIRMASIS SKIRSNIS DRAUDIMO OBJEKTAS

98. Draudimo objektas yra draudėjo turtiniai interesai, susiję su draudėjo civiline atsakomybe už žalą, padarytą tretiesiems asmenims, kuri atsirado draudimo sutarties galiojimo metu ir šalių nustatyto draudimo apsaugos laikotarpiu, kuris negali būti trumpesnis nei dveji metai nuo darbų rezultato atidavimo naudoti dienos, dėl draudimo sutarties galiojimo metu atliekamų ir (ar) atliktų apdraustų darbų.

99. Draudimo objektas nėra susijęs su draudėjo civiline atsakomybe už atliekamų ir (ar) atliktų apdraustų darbų metu padarytą žalą jo paties ar jo darbuotojų turtui ir (ar) sveikatai, gyvybei ir už žalą jų arba jų šeimos narių turtui, taip pat draudėjo civilinė atsakomybė už žalą, padarytą draudėjo (taip pat jo pavedimu ir sąskaita – trečiųjų asmenų) pagamintai ar patiektai produkcijai ir (ar) atliktų darbų rezultatui. Draudimo objektas taip pat nėra susijęs su draudėjo civiline atsakomybe už dėl bet kokią kitą jo veiklą, nesusijusią su apdraustais darbais.

ANTRASIS SKIRSNIS DRAUDŽIAMASIS ĮVYKIS

100. Draudžiamasis įvykis yra draudėjui arba draudikui draudimo sutarties galiojimo metu ir šalių nustatyto draudimo apsaugos laikotarpiu reikalavimo atlyginti trečiajam asmeniui padarytą žalą dėl draudėjo ir (ar) apdraustojo atliekamų ir (ar) atliktų apdraustų darbų pateikimas.

101. Reikalavimo pateikimas pripažįstamas draudžiamuoju įvykiu tik tada, jeigu atitinka visas šias sąlygas:

101.1. pateiktas kaip rašytinė pretenzija arba ieškinys;

101.2. pareikštas per draudimo sutarties terminą arba per šalių nustatytą draudimo apsaugos laikotarpį;

101.3. pareikštas dėl žalos, kuri atsirado draudimo sutarties termino metu arba per šalių nustatytą draudimo apsaugos laikotarpį dėl atliekamų ir (ar) atliktų apdraustų darbų;

101.4. pateiktas dėl apdraustų darbų, atliekamų ir (ar) atliktų per draudimo sutarties terminą;

101.5. pateiktas dėl Lietuvos Respublikos teritorijoje atliekamų ir (ar) atliktų apdraustų darbų;

101.6. apdraustasis yra atsakingas už padarytą žalą.

102. Vienu draudžiamuoju įvykiu laikomas įvykis, įvykęs dėl tos pačios priežasties, nepaisant to, kad dėl šio įvykio gali būti pareikšti kelių trečiųjų asmenų reikalavimai. Jeigu žalos padarymo momento neįmanoma nustatyti, laikoma, kad žala padaryta tuo momentu, kai draudėjui buvo pareikštas pirmasis reikalavimas atlyginti nuostolius.

103. Jei trečiajam asmeniui žala, kuri atsirado dėl atliekamų ir (ar) atliktų apdraustų darbų, padidėjo po to, kai trečiasis asmuo pareiškė draudėjui Taisyklių 101 punkte nustatytus kriterijus atitinkantį reikalavimą, vėlesnis pateikimas reikalavimo atlyginti padidėjusią žalą, net jei jis pareikštas pasibaigus terminui, kuris nustatytas Taisyklių 100 punkte, yra draudžiamasis įvykis.

TREČIASIS SKIRSNIS NEDRAUDŽIAMIEJI ĮVYKIAI

104. Nedraudžiamasis įvykis yra nedraudžiamųjų įvykių atvejai, nurodyti Taisyklių III skyriuje, taip pat reikalavimo atlyginti šią žalą (nuostolius) pateikimas:

104.1. neturtinę, jei draudimo sutartyje nenustatyta kitaip;

104.2. dėl draudėjo ar kitų asmenų prievolių įvykdymo užtikrinimo pagal sutartį ar teisės aktus;

104.3. dėl draudėjo ar trečiųjų asmenų veiksmų, siekiant neteisėtai gauti draudimo išmoką;

104.4. dėl veiksmų, nesusijusių su rangovo veikla;

104.5. atsiradusią iš veiklos, kai draudėjas veikia kaip statinio projektuotojas, statinio projekto (jo dalies) ekspertizės rangovas, statinio statybos techninis prižiūrėtojas, gamintojas ar tiekėjas, nesvarbu, ar ta veikla verčiamasi tolygiai su jo statybos darbų veikla, kaip numatyta Taisyklėse, ar ne;

104.6. finansinę, nesusijusią su žalos padarymu turtui, asmens sveikatai, gyvybei ir (ar) neatsirandančią kaip žalos turtui, asmens sveikatai, gyvybei pasekmę;

104.7. dėl rangos sutarties įvykdymo termino praleidimo ir išlaidų sąmatos viršijimo;

104.8. finansinę, atsirandančią dėl įrenginio, kitos įrangos pajėgumo, našumo, veiksmingumo arba gaminamų produktų (teikiamų paslaugų) kokybės, kiekio, taip pat dėl negalėjimo naudotis įranga ar įrenginiais ir netekus pelno;

104.9. dėl statybos darbų trūkumų taisymo;

104.10. dėl sutarties neįvykdymo arba netinkamo įvykdymo, jeigu sutartyje nustatyta draudėjo civilinė atsakomybė viršija Lietuvos Respublikos teisės aktuose nustatytą. Sutartyje nustatytai civilinei atsakomybei, viršijančiai Lietuvos Respublikos teisės aktuose nustatytą civilinę atsakomybę, draudimo apsauga negalioja;

104.11. kurią draudėjas privalo atlyginti dėl nelaimingų atsitikimų darbe ar susirgimų profesine liga pagal darbuotojų saugą reguliuojančius Lietuvos Respublikos teisės aktus;

104.12. dėl oro, vandens, žemės užteršimo, išskyrus, kai tai atsitinka dėl staigaus ir netikėto įvykio. Įvykis nėra staigus ir netikėtas, kai įvykio priežastis yra lėtas ar laipsniškas veiksnys arba pasikartojantys įvykiai. Kai teršiama dėl staigaus ir netikėto įvykio, atlyginamos visos užteršimo valymo išlaidos ir tretiesiems asmenims padaryti nuostoliai;

104.13. susijusią su asbestu arba pusfabrikačiais, gaminiais ar kitomis medžiagomis, turinčiomis savo sudėtyje asbesto, jeigu draudimo sutartyje nesusitarta kitaip;

104.14. kuri atsirado naudojant motorines transporto priemones, išskyrus savaeigių sausumos darbo mašinų ir mechanizmų naudojimą bei motorinių transporto priemonių bazėje sumontuotų statybinės ir specialiosios paskirties mechanizmų naudojimą stacionarioje darbinėje padėtyje;

104.15. tiesiogiai ar netiesiogiai nulemtą arba susijusią su šiais įvykiais, neatsižvelgiant į tai, kad žalai (nuostoliams) atsirasti ar jos (jų) dydžiui galėjo turėti įtakos kitos priežastys ir aplinkybės:

104.15.1. padarytą draudėjui ir (ar) apdraustiesiems bei jų darbuotojų turtui ir (ar) sveikatai, gyvybei, taip pat turtui, kurį draudėjas ir (ar) apdraustieji valdo nuomos, panaudos, pasaugos ar kitos sutarties pagrindu;

104.15.2. kai reikalavimus dėl žalos turtui reiškia su draudėju ir (ar) apdraustaisiais susiję asmenys, jei draudimo sutartyje nenustatyta kitaip. Su draudėju susiję asmenys – juridiniai ar fiziniai asmenys, kurie tiesiogiai ar netiesiogiai kontroliuoja ar yra kontroliuojami draudėjo arba kartu su draudėju yra kontroliuojami trečiosios šalies, kaip nustatyta Taisyklių 11 punkte, taip pat draudėjo giminaičiai, šeimos nariai ar asmenys, turintys su juo bendrą ūkį;

104.15.3. padarytą sausumos transporto priemonėms ir (ar) konteineriams jų pakrovimo ir (ar) iškrovimo metu, kai žala atsirado dėl jų pakrovimo ir (ar) iškrovimo;

104.15.4. padarytą vandens ir oro transporto priemonėms, jeigu draudimo sutartyje nenustatyta kitaip;

104.15.5. draudėjui vykdant sprogdinimo darbus, kai žala padaroma turtui, aplinkui esančiam mažesniu nei 150 m spinduliu, jeigu draudimo sutartyje nenustatyta kitaip;

104.15.6. dėl intelektinės nuosavybės teisių pažeidimo, taip pat nesąžiningos konkurencijos ir (ar) veiksmų, ribojančių konkurenciją;

104.15.7. padarytą vykdant savavališkos statybos darbus, arba žalą (nuostolius), atsiradusią vėliau kaip savavališkos statybos darbų pasekmė.

105. Jei draudikas ir draudėjas papildomai raštu susitaria ir tai pažymi draudimo liudijime, draudimo apsauga gali būti išplėsta.

KETVIRTASIS SKIRSNIS DRAUDIMO SUMA

106. Kiekvieno statinio draudimo suma atskirai nustatoma draudiko ir draudėjo susitarimu ir nurodoma draudimo liudijime.

107. Minimali kiekvieno statinio draudimo suma negali būti mažesnė nei 43 400 Eur (keturiasdešimt trys tūkstančiai keturi šimtai eurų) vienam draudžiamajam įvykiui.

108. Jei draudikas išmoka dalį draudimo išmokos, draudiko prievolė galioja likusiai draudimo sumai.

PENKTASIS SKIRSNIS BESĄLYGINĖ IŠSKAITA

109. Atsižvelgdami į draudimo rizikos pobūdį, draudikas ir draudėjas savo susitarimu gali nustatyti besąlyginę išskaitą, kuri negali būti didesnė kaip 2 900 Eur (du tūkstančiai devyni šimtai eurų) ir privalo būti nurodyta draudimo liudijime.

110. Jeigu draudimo išmoka mokama trečiajam asmeniui, draudikas nesumažina draudimo išmokos besąlygine išskaita, tačiau draudėjas ne vėliau kaip per 7 darbo dienas po to, kai draudikas išmoka draudimo išmoką trečiajam asmeniui, privalo sumokėti draudikui besąlyginę išskaitą. Draudikas privalo nedelsdamas informuoti draudėją apie draudimo išmokos mokėjimo trečiajam asmeniui dieną.

ŠEŠTASIS SKIRSNIS DRAUDĖJO PAREIGOS ĮVYKUS DRAUDŽIAMAJAM ĮVYKIUI

111. Be rašytinio draudiko sutikimo draudėjas neturi teisės iš dalies ar visiškai pripažinti arba tenkinti reikalavimą atlyginti žalą.

112. Jei draudėjui pareiškiamas ieškinys teisme, draudikas ne vėliau kaip per 7 darbo dienas nuo draudėjo pranešimo apie pareikštą ieškinį dienos turi teisę reikalauti, kad draudėjas įgaliotų draudiko paskirtus asmenis atstovauti draudėjo interesams teisme. Draudėjas privalo įgalioti draudiko paskirtus asmenis atstovauti draudėjo interesams. Jei draudėjo interesams teisme atstovauja draudiko paskirti asmenys, draudikas privalo atlyginti draudėjui turėtas ir iš jo priteistas bylinėjimosi išlaidas, taip pat atlyginimo už atstovo pagalbą teisme išlaidas. Išlaidos atlyginamos tik išmokėjus draudimo išmoką ir kartu su draudimo išmoka negali viršyti draudimo sumos. Jei draudėjas atsisako įgalioti draudiko paskirtus asmenis atstovauti draudėjo interesams teisme, draudikas neprivalo atlyginti šių išlaidų draudėjui.

SEPTINTASIS SKIRSNIS ŽALOS DYDŽIO NUSTATYMO IR DRAUDIMO IŠMOKOS MOKĖJIMO NUOSTATOS

113. Teisę kreiptis dėl draudimo išmokos išmokėjimo turi teisę draudėjas ir (ar) trečiasis asmuo.

114. Draudimo išmokos dydį nustato draudikas, atsižvelgdamas į padarytos žalos dydį. Žalos dydis nustatomas atsižvelgiant į Civilinio kodekso ir kitų teisės aktų nuostatas, įsiteisėjusį

teismo sprendimą ar įsiteisėjusią teismo nutartį patvirtinti taikos sutartį civilinėje byloje pagal trečiojo asmens ieškinį draudėjui dėl žalos atlyginimo, trečiojo asmens ar kitų įstaigų ir įmonių, pagal teisės aktus turinčių teisę nustatyti žalos sveikatai dydį, išvadas.

115. Draudimo išmoka negali viršyti draudimo sumos ir žalos dydžio, išskyrus atvejus, nurodytus Civilinio kodekso 6.1013 straipsnyje.

116. Jeigu draudimo sumos nepakanka draudimo išmokoms visiems reikalavimo teisę į draudimo išmoką turintiems asmenims išmokėti, draudimo išmoka mokama proporcingai kiekvieno asmens patirtos žalos dydžiui.

117. Draudikas turi teisę atidėti draudimo išmokos mokėjimą:

117.1. kol draudėjas (naudos gavėjas) ar apdraustasis dokumentais pagrįs draudžiamojo įvykio faktą, aplinkybes, pasekmes ir žalos dydį;

117.2. jei draudėjui (naudos gavėjui) ar apdraustajam dėl įvykio, kuris gali būti pripažintas draudžiamuoju, reiškiamas civilinis ieškinys ar keliama baudžiamoji byla arba pradėtas teismo procesas, – iki tada, kol įsiteisėja teismo sprendimas, nuosprendis ar procesinis sprendimas, kuriuo panaikinami įtarimai ar nutraukiama arba sustabdoma baudžiamoji byla.

AŠTUNTASIS SKIRSNIS TREČIOJO ASMENS TIESIOGINIO REIKALAVIMO TEISĖ

118. Trečiasis asmuo turi teisę tiesiogiai reikalauti, kad draudikas, sudaręs su draudėju draudimo sutartį, išmokėtų draudimo išmoką. Kad būtų išmokėta draudimo išmoka, trečiasis asmuo privalo pateikti draudikui šiuos dokumentus ar jų kopijas:

118.1. trečiojo asmens reikalavimą išmokėti draudimo išmoką;

118.2. dokumentus, paaiškinančius įvykio, dėl kurio atsirado žala, aplinkybes, pasekmes ir pagrįstą nuostolio dydį.

119. Būtinios sąlygos, kad būtų įgyvendinta tiesioginio reikalavimo teisė, yra draudžiamojo įvykio buvimas, žalos dydžio nustatymas ir aplinkybė, kad draudėjas trečiajam asmeniui nėra atlyginęs žalos arba yra atlyginęs tik jos dalį.

120. Jei trečiasis asmuo pasinaudoja tiesioginio reikalavimo teise į draudiką, draudėjo ir draudiko teisės ir pareigos, nustatytos Taisyklėse, išlieka.

DEVINTASIS SKIRSNIS DRAUDIMO IŠMOKOS UŽ ŽALĄ SVEIKATAI MOKĖJIMAS

121. Draudimo išmoka už žalą, padarytą trečiojo asmens sveikatai, išmokama vienu kartu.

122. Jei žala sveikatai dėl draudėjo vykdytos statinio statybos veiklos yra tęstinė, draudimo išmoka mokama periodiniais mokėjimais teisės aktų nustatyta tvarka.

123. Pasikeitus žalai, padarytai trečiojo asmens sveikatai, draudimo išmoka perskaičiuojama teisės aktų nustatyta tvarka.

124. Jei teisės aktai suteikia teisę draudėjui atlyginti žalą sveikatai vienkartinę pinigų suma, draudikas gali trečiojo asmens pageidavimu išmokėti vienkartinę draudimo išmoką už visą padarytą ar atsiradusią žalą.

DEŠIMTASIS SKIRSNIS DRAUDIMO IŠMOKOS UŽ ŽALĄ, SUSIJUSIĄ SU ASMENS GYVYBĖS ATĖMIMU, MOKĖJIMAS

125. Draudimo išmoka už žalą, susijusią su asmens gyvybės atėmimu, tretiesiems asmenims išmokama periodiniais mokėjimais teisės aktų nustatyta tvarka.

126. Jei teisės aktai suteikia teisę draudėjui atlyginti žalą vienkartinę pinigų suma, draudikas gali asmens, pagal teisės aktus ir Taisyklės turinčio teisę į žalos už asmens gyvybės atėmimą atlyginimą, pageidavimu išmokėti vienkartinę draudimo išmoką už visą padarytą ir atsiradusią žalą.

VIENUOLIKTASIS SKIRSNIS DRAUDIMO IŠMOKOS MOKĖJIMAS DRAUDĖJUI

127. Jei draudėjas yra atlyginęs žalą, draudimo išmoka mokama draudėjui tik tada, jei draudėjas buvo gavęs draudiko sutikimą atlyginti žalą arba įrodo, kad draudikas nepagrįstai sutikimo nedavė.

128. Jei draudėjas yra atlyginęs dalį žalos, draudimo išmoka mokama draudėjui tik tada, jei draudėjas buvo gavęs draudiko sutikimą atlyginti žalą arba įrodo, kad draudikas nepagrįstai nedavė šio sutikimo, ir jei draudikas trečiajam asmeniui yra išmokėjęs draudimo išmoką už neatlygintos žalos dalį.
